

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Денисовець Т. М., Денисовець І. В., Квак О. В.

Бібліографічний опис: Денисовець Т. М., Денисовець І. В., Квак О. В. ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ // Якість освіти в умовах змін: наукові пошуки, педагогічна практика та предметні методики : збірник матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. Кам'янець-Подільський, 2026. С. 142-145.

Видавець: ГО «Педагогічна платформа «Якість освіти»»

Оригінальні сторінки у збірнику: 142-145

Денисовець Тамара Михайлівна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри медико-біологічних дисциплін і фізичного виховання Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

Денисовець Ірина Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент, кафедри психології та педагогіки Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Квак Ольга Вікторівна, кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри медико-біологічних дисциплін і фізичного виховання Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

Актуальність дослідження полягає у проблемі, яка виникла у 2020 році – неможливість проводити заняття з фізичної культури в стандартній формі через необхідність дотримуватися вимог самоізоляції щоб уникнути зараження і поширення вірусу COVID-19. Після повномасштабного вторгнення ця практика масштабувалася. Ці події кардинально змінили багато сфер нашого життя. У доступному і звичному форматі очного навчання було вкрай важко виконувати вимоги до забезпечення соціальної дистанції як одного з заходів безпеки в епідеміологічній ситуації та ситуації, що склалася в нашій країні [1].

Динамічні зміни в освітній системі України, зумовлені безпековими викликами та цифровою трансформацією, вимагають кардинального перегляду традиційних підходів до організації освітнього процесу в закладах вищої освіти. Перехід на дистанційний та змішаний формати навчання став вимушеним, але незворотним кроком, який виявив низку психолого-педагогічних проблем. Особливо гостро ця специфіка відчувається під час підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту. Специфіка навчання на факультетах фізичного виховання передбачає високу частку практичної, рухової та наочно-демонстраційної діяльності, формування безпосередніх психомоторних навичок, командну взаємодію та високий рівень фізичного навантаження.

В умовах опосередкованого цифровими технологіями взаємозв'язку здобувачі вищої освіти зіштовхуються з дефіцитом рухової активності, психоемоційним вигоранням, відчуттям ізоляції, зниженням навчальної мотивації та труднощами самоорганізації. Також під час дистанційного навчання багато хто з нас значно обмежений у плані фізичної активності, що негативно позначається не тільки на фізичному здоров'ї людини, але також і на її психологічному стані. Недостатня рухова активність негативно впливає на структуру та функції всіх тканин організму людини [1].

Водночас викладачі стикаються з проблемою ефективного контролю за технікою виконання фізичних вправ та оцінювання практичних умінь у режимі онлайн. У зв'язку з цим виникає суперечність між високими вимогами до фахової компетентності майбутнього вчителя фізичної культури та недостатньою розробленістю механізмів комплексного психолого-педагогічного супроводу студентів-спортсменів у цифровому освітньому середовищі, що й зумовлює актуальність обраної теми.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність програми психолого-педагогічної підтримки здобувачів вищої освіти факультету фізичного виховання та спорту Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка в умовах дистанційного та змішаного навчання.

Виклад основного матеріалу. Для досягнення поставленої мети на базі факультету фізичного виховання та спорту Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка було проведено констатувальний та формувальний етапи експерименту. У дослідженні взяли участь 84 здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, які були розподілені на дві однорідні групи: контрольну (КГ, 42 особи) та експериментальну (ЕГ, 42 особи). На початку дослідження за допомогою діагностичного інструментарію (методики оцінки рівня навчальної мотивації, тривожності Спілбергера-Ханіна та суб'єктивного відчуття самоорганізації) було встановлено, що понад 62% студентів обох груп відчували систематичний стрес через відсутність повноцінного доступу до спортивної інфраструктури, зниження рівня фізичної підготовленості та складності сприйняття теоретичного матеріалу через екрани моніторів.

На формувальному етапі експерименту в освітній процес експериментальної групи було впроваджено спеціальну програму психолого-педагогічної підтримки, яка включала три взаємопов'язані блоки:

Психоепістемічний та емоційно-вольовий блок – проведення коротких психотренінгів із саморегуляції, зменшення тривожності та формування резильєнтності; використання менторських зустрічей для зниження відчуття академічної ізоляції.

Організаційно-методичний блок – адаптація практичних занять під формат «синхронного відеоконтролю» та асинхронного відеоаналізу (зокрема, використання студентами самовідеофіксації виконання технічних елементів із

подальшим заповненням чек-листів самоаналізу та отриманням індивідуального відгуку від викладача).

Цифровий та мотиваційний блок – застосування елементів гейміфікації (інтерактивні челенджі з щоденної рухової активності, онлайн-щоденники самопочуття та тренувальних навантажень) для підтримки високої залученості здобувачів.

У контрольній групі освітній процес здійснювався за стандартною методикою дистанційного та змішаного навчання без застосування цілеспрямованої системи психолого-педагогічного супроводу.

Повторна діагностика наприкінці експериментального періоду продемонструвала позитивну динаміку в експериментальній групі. Рівень високої академічної тривожності в ЕГ знизився з 59,5% до 23,8%, тоді як у КГ цей показник зазнав незначних змін (з 61,9% до 52,4%). Показник внутрішньої мотивації до професійного навчання в ЕГ зріс на 28,6% проти 7,1% у КГ.

За результатами підсумкового контролю з фахових дисциплін (методика викладання фізичної культури, гімнастики, рухливі ігри) студенти експериментальної групи продемонстрували ймовірно вищий рівень практичної підготовленості, що пояснюється сформованими навичками самоконтролю та систематичним індивідуалізованим зв'язком з викладацьким складом.

Висновки. Результати експериментального дослідження довели, що дистанційне та змішане навчання здобувачів освіти факультету фізичного виховання вимагає специфічної побудови психолого-педагогічної підтримки, яка компенсує брак безпосереднього фізичного та соціального контакту. Впровадження систематичного психолого-педагогічного супроводу, що поєднує методи емоційної саморегуляції, індивідуалізований відеоаналіз рухових дій та цифрові інструменти мотивації, дозволяє суттєво знизити рівень академічного стресу, підвищити рівень навчальної мотивації та зберегти високу якість формування фахових практичних компетентностей майбутніх учителів фізичної культури.

Перспективи подальших досліджень. Подальшого наукового пошуку потребує розробка та впровадження мобільних додатків і цифрових платформ на основі штучного інтелекту для автоматизованого моніторингу психофізичного стану та коригування індивідуальних навантажень студентів-спортсменів у процесі тривалого дистанційного навчання.

Список використаних джерел

Денисовець Т.М., Квак О.В., Гогоць В.Д. Вплив рухової активності на функціональний стан студентів під час дистанційного навчання. The 1 st International scientific and practical conference “Innovative development of science, technology and education”. Perfect Publishing, Vancouver, Canada. 2023. С. 254-258.